

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÊU HỒNG DUÂN

THIẾT KẾ VÀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG
TRẢI NGHIỆM TRONG DẠY HỌC TOÁN LỚP 9

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊU HỒNG DUÂN

**THIẾT KẾ VÀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG
TRẢI NGHIỆM TRONG DẠY HỌC TOÁN LỚP 9**

Ngành: Lý luận và Phương pháp dạy học bộ môn Toán

Mã số: 8140111

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phạm Thanh Tâm

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng năm 2019

Tác giả luận văn

Lều Hồng Duân

LỜI CẢM ƠN

Để có thể hoàn thành đề tài luận văn thạc sĩ một cách hoàn chỉnh, bên cạnh sự cố gắng nỗ lực của bản thân còn có sự hướng dẫn nhiệt tình của quý Thầy cô, cũng như sự động viên ủng hộ của gia đình và bạn bè trong suốt thời gian học tập nghiên cứu và thực hiện luận văn thạc sĩ.

Em xin chân thành bày tỏ lòng biết ơn đến TS. Phạm Thanh Tâm, người đã hết lòng giúp đỡ và tạo điều kiện tốt nhất cho em hoàn thành luận văn này.

Em xin chân thành bày tỏ lòng biết ơn đến Ban giám hiệu cùng toàn thể quý Thầy cô trong khoa Toán, Bộ phận sau đại học - Phòng đào tạo - trường Đại học Sư Phạm - Đại học Thái Nguyên đã tận tình truyền đạt những kiến thức quý báu cũng như tạo mọi điều kiện thuận lợi nhất cho em trong suốt quá trình học tập nghiên cứu và cho đến khi thực hiện đề tài luận văn.

Cuối cùng, em xin chân thành cảm ơn gia đình, bạn bè và các anh chị đồng nghiệp đã luôn khích lệ, động viên và giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu khoa học.

Tuy có nhiều cố gắng, nhưng trong đề tài nghiên cứu khoa học này không tránh khỏi những thiếu sót. Em kính mong Quý thầy cô, các chuyên gia, những người quan tâm đến đề tài, đồng nghiệp, gia đình và bạn bè tiếp tục có những ý kiến đóng góp, giúp đỡ để đề tài được hoàn thiện hơn.

Một lần nữa em xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2019

Tác giả

Lêu Hồng Duân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể, đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Phương pháp nghiên cứu	3
7. Cấu trúc của luận văn	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	4
1.1. Tổng quan nghiên cứu về hoạt động trải nghiệm	4
1.1.1. Nghiên cứu ở nước ngoài	4
1.1.2. Nghiên cứu ở Việt Nam	5
1.2. Một số vấn đề lý luận về hoạt động trải nghiệm	6
1.2.1. Quan niệm về hoạt động trải nghiệm	6
1.2.2. Vị trí, vai trò của hoạt động trải nghiệm	7
1.2.3. Đặc điểm của hoạt động học tập bằng trải nghiệm	8
1.2.4. Một số hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm	9
1.2.5. Phương pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm	13
1.2.6. Quy trình thiết kế hoạt động trải nghiệm	20
1.3. Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học toán ở lớp 9 trường THCS	22
1.3.1. Đặc điểm của học sinh THCS	22
1.3.2. Nội dung dạy học Toán lớp 9	28
1.3.3. Những cơ hội và cách thức tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học Toán ở lớp 9	30

1.4. Thực trạng tổ chức HĐTN trong DH toán ở trường THCS	33
1.4.1. Mục đích và nội dung điều tra	33
1.4.2. Đối tượng và phương pháp điều tra	33
1.4.3. Kết quả điều tra.....	34
1.5. Kết luận chương 1	40
Chương 2: THIẾT KẾ VÀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM	
TRONG DẠY HỌC TOÁN Ở LỚP 9	41
2.1. Thiết kế và tổ chức trò chơi trong dạy học toán 9	41
2.1.1. Vai trò của trò chơi trong DH Toán 9 theo hướng phát triển NL HS.....	41
2.1.2. Thiết kế và tổ chức trò chơi	42
2.2. Thiết kế và tổ chức hoạt động giao lưu/ ngoại khóa trong dạy học toán 9.....	45
2.2.1. Vai trò của HĐ giao lưu/ngoại khóa trong DH toán theo hướng phát triển NL HS	45
2.2.2. Thiết kế và tổ chức HĐ giao lưu/ ngoại khóa toán.....	46
2.3. Thiết kế và tổ chức hoạt động thực hành trong dạy học toán 9.....	59
2.3.1. Vai trò của HĐ thực hành trong DH Toán 9 theo hướng phát triển NL HS	59
2.3.2. Thiết kế và tổ chức HĐ thực hành toán học	59
2.4. Thiết kế và tổ chức dạy học dự án trong dạy học toán 9	60
2.4.1. Vai trò của DH dự án trong DH toán 9 theo hướng phát triển NL HS.....	60
2.5. Triển khai HĐTN toán học trong tiến trình dạy học toán 9	65
2.6. Kết luận chương 2	81
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	82
3.1. Mục đích thực nghiệm	82
3.2. Nhiệm vụ thực nghiệm	82
3.3. Đối tượng và thời gian thực nghiệm.....	82
3.3.1. Đối tượng thực nghiệm.....	82
3.3.2. Thời gian thực nghiệm.....	82
3.4. Nội dung thực nghiệm	82
3.5. Phương pháp thực nghiệm	83
3.6. Kết quả thực nghiệm.....	83
3.7. Những thuận lợi và khó khăn trong quá trình thực nghiệm sư phạm.....	87

3.7.1. Những thuận lợi trong thực nghiệm sư phạm.....	87
3.7.2. Một số khó khăn trong thực nghiệm sư phạm	88
3.7.3. Một số lưu ý trong thực nghiệm sư phạm.....	88
3.8. Kết luận chương 3.....	89
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Viết tắt	Viết đầy đủ
BPT	: Bất phương trình
CĐSP	: Cao đẳng sư phạm
ĐC	: Đối chứng
DH	: Dạy học
ĐHSP	: Đại học sư phạm
DHTDA	: Dạy học theo dự án
GQVĐ	: Giải quyết vấn đề
GV	: Giáo viên
HĐ	: Hoạt động
HĐTN	: Hoạt động trải nghiệm
HPT	: Hệ phương trình
HS	: Học sinh
HT	: Học tập
KN	: Kỹ năng
NL	: Năng lực
NXB	: Nhà xuất bản
PP	: Phương pháp
PT	: Phương trình
SGK	: Sách giáo khoa
TCN	: Trước công nguyên
THCS	: Trung học cơ sở
THPT	: Trung học phổ thông
TN	: Thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG, HÌNH

Bảng

Bảng 1.1.	Số lượng GV Toán ở các trường tham gia điều tra thực trạng	34
Bảng 1.2.	Nhận thức của GV về HĐTN.....	35
Bảng 1.3.	Sự cần thiết và tầm quan trọng của việc tổ chức HĐ TN cho HS	35
Bảng 1.4.	Mức độ quan tâm của GV đến việc tổ chức HĐ TN cho HS.....	36
Bảng 1.5.	Về tần suất tổ chức HĐTN cho HS trong dạy toán.....	36
Bảng 1.6.	Những khó khăn, trở ngại của GV khi thiết kế, tổ chức HĐTN	37
Bảng 1.7.	Khả năng lựa chọn những hình thức tổ chức HĐTN	37
Bảng 1.8.	Mức độ quan tâm ứng dụng kiến thức sau mỗi bài học của HS	38
Bảng 1.9.	Mức độ HS quan tâm tới HĐTN trong học toán.....	38
Bảng 1.10.	Mức độ thường xuyên tham gia HĐTN trên lớp của HS.....	38
Bảng 3.1:	Kết quả kiểm tra lần 1	85
Bảng 3.2:	Kết quả kiểm tra lần 2	85

Hình

Biểu đồ 3.1a.	Kết quả kiểm tra bài 1 trường THCS Giao Hương.....	84
Biểu đồ 3.1b.	Kết quả kiểm tra bài 1 trường THCS Ngô Đồng.....	84
Biểu đồ 3.2a.	Kết quả kiểm tra bài 2 trường THCS Giao Hương.....	86
Biểu đồ 3.2b.	Kết quả kiểm tra bài 2 trường THCS Ngô Đồng.....	86

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Xu thế phát triển giáo dục trên thế giới đang hướng đến phát triển NL con người. Trước yêu cầu hội nhập và phát triển, Đảng Cộng sản Việt Nam đã có nghị quyết 29-NQ/TW (4/11/2013) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, trong đó chỉ rõ “*chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện NL và phẩm chất người học*”.

Thực hiện đổi mới nền giáo dục Việt Nam theo tinh thần nghị quyết 29, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tiến hành xây dựng chương trình giáo dục phổ thông tổng thể (ban hành 12/2018) [2]. Trong đó, mục tiêu của môn Toán ở trường phổ thông được xác định là “*...góp phần hình thành và phát triển các phẩm chất chủ yếu, NL chung và NL toán học cho HS; phát triển kiến thức, kỹ năng then chốt và tạo cơ hội để HS được trải nghiệm, vận dụng toán học vào thực tiễn; tạo lập sự kết nối giữa các ý tưởng toán học, giữa Toán học với thực tiễn, giữa Toán học với các môn học và HĐ giáo dục khác ...*” [2, trang 3]

Các công trình nghiên cứu về lý thuyết HĐ trên thế giới và ở Việt Nam (A.N. Lê-ôn-chi-ep (1989), David A.Kolb (2015), Phạm Minh Hạc (1986), Nguyễn Bá Kim (1998), Bùi Ngọc Diệp (2015), Nguyễn Thị Liên, ...) đã cho thấy: *NL được hình thành và phát triển trong HĐ và bằng HĐ; đối với lĩnh vực DH, đó là những HĐ để HS trải nghiệm trước và trong quá trình khám phá, vận dụng tri thức.*

Khổng Tử (551- 479 TCN) từ hơn 20 thế kỷ trước đã quan niệm: “*Những gì tôi nghe, tôi sẽ quên. Những gì tôi thấy, tôi sẽ nhớ. Những gì tôi làm, tôi sẽ hiểu*”.

Phạm Minh Hạc ([8]) đã viết về vai trò của HĐ trong giáo dục: “*PP giáo dục bằng HĐ là dẫn dắt HS tự xây dựng công cụ, làm trẻ thay đổi từ bên trong ...*”

Toán học là một khoa học có tính trừu tượng cao, điều đó phần nào tạo ra những khó khăn nhất định trong HĐ nhận thức, khó gây được sự ham thích cho người học. Vì vậy, tổ chức HĐTN trong DH toán là cần thiết, không những góp phần gây hứng thú học toán, mà còn giúp HS phát triển NL thực hành vận dụng toán học, tạo cơ sở phát triển NL GQVĐ của người học.

Mặt khác, do toán học có tính phổ quát và là khoa học công cụ nên không những môn Toán phổ thông có nhiều cơ hội tổ chức HĐ trải nghiệm mà điều đó còn có ở những môn học khác và trong thực tế đa dạng của cuộc sống.